

Närsjukvården Halland

Maria Wattsgård
verksamhetsutvecklare

Beslutsförslag

Datum	Diarienummer
2023-11-24	DN NSV230304

Driftnämnden Närsjukvård

Information om utvecklingsprojekt inom Folktandvården

Förslag till beslut

Driftnämnden Närsjukvård antecknar att information har lämnats till nämnden.

Sammanfattning

Inom Folktandvården pågår/planeras två projekt med inriktningen att minska karies hos barn och Närsjukvården Halland har ansökt/beviljats om hälso- och sjukvårdens utvecklingsmedel för båda dessa projekt.

Det ena projektet riktar sig mot åldrarna 6–12 år i utsatta områden i Halland. Målet är att förebygga karies genom att utbilda i munhälsa och öka andelen kariesfria 12-åringar. Förhoppningen är att en stärkt samverkan med skolan kommer att kunna bidra till projektet.

Det andra projektet har som mål att erbjuda fler barn i åldrarna 1–5 år med kariesaktivitet och/eller kariesrisk, en utredning och motiverande samtal i grupp.

Bakgrund - kariesförekomst

Karies är en av de vanligaste sjukdomarna hos barn över hela världen. Förekomsten är ojämnt fördelad i olika populationer, både mellan och inom länder. WHO Europa hade som mål att andelen kariesfria 6-åringar i Europa skulle vara 80 procent år 2020, vilket Sverige inte har uppfyllt. 2020 låg Sverige på 76,9 procent och Folktandvården Halland på 71 procent. 2022 har

siffrorna gått upp i Folktandvården Halland till 73 procent, vilket är positivt men fler insatser för att minska kariesförekomst behövs.

Socioekonomi påverkar kariesförekomst enligt en utredning som Socialstyrelsen gjort bland förskolebarn. Utbildningsbakgrund, om föräldrar är födda utomlands samt inkomstnivå påverkar kariesförekomsten hos barn. Karies kan leda till stora behandlingsbehov, smärta och tandvårdsrädsla för unga individer. Det kan vidare medföra stort lidande för barnet och ökade kostnader för samhället. Barnet får frånvaro från skolan och föräldrarna behöver ta ledigt från jobbet.

Projekt mot kariesförekomst i åldrarna 6-12 år med fokus på samverkan med skolan

Folktandvårdens mål med detta projekt är att minska kariesförekomst i åldrarna 6–12 år i kariesutsatta områden i Halland, genom ett samverka med skolor. Målet är att förebygga karies genom att utbilda i munhälsa och öka andelen kariesfria 12-åringar.

Under 2022 var kariesfrihet inom Folktandvården Halland 73 procent hos 6-åringar och 44 procent hos 19-åringar, vilket är en uppgående trend inom Halland. Dock finns det stora skillnader mellan geografiska områden och grupper i Hallands samhällen där en del barn är betydligt mer belastade av kariesförekomst än andra.

Bland 12-åringarna i Halland, specifikt, ses en negativ trend från 2016 till 2022 där andel kariesfria sjunker från 75 procent till 66 procent. Områdena Nyhem (47) och Knäred (59) hade bland de lägst kariesfria 12-åringarna 2022. Andersbergsskolan upptagningsområde tillhör Folktandvården Nyhem och Hishultsskolan och Knäredskolans upptagningsområde tillhör Folktandvården Knäred. Projektet kommer därför att göras i samverkan mellan dessa skolor och folktandvårdskliniker.

Tandvårdspersonal från respektive klinik kommer att besöka skolorna och ge munhälsolektioner med syftet att undervisa barnen i hur de själva kan påverka både sin nuvarande och sin framtida munhälsa. Munhälsolektionerna ska innefatta både teori och praktiska övningar såsom plackinfärgning och tandborstinstruktioner med fluorid tandkräm.

Projektet kommer att följa en förskoleklass som börjar hösten 2024. Klassen kommer att få fyra tillfällen per läsår till och med femte klass.

Planering för respektive tillfälle;

1. Munhälsolektion och gemensam tandborstning med tandkräm
2. Skolan ger munhälsolektion med material som FTV tagit fram
3. Munhälsolektion och gemensam tandborstning med tandkräm
4. Skolan ger munhälsolektion med material som FTV tagit fram

Projektet har ansökt hälso- och sjukvårdens utvecklingsmedel med 804 000 kronor.

Projekt mot kariesförekomst i åldrar 1-5 år, med fokus på motiverande gruppsamtal

Projektet syftar till att kunna erbjuda fler patienter och deras vårdnadshavare motiverande samtal. Fyra barn tillsammans med deras vårdnadshavare ses i grupp i externa lokaler. Externa lokaler avdramatiserar besöket vilket ses som positivt då en del kan uppleva rädsla/obehag på tandvårdskliniker. Samtidigt frigörs behandlingsrum till de patienter som måste ha en tandläkarstol för sin behandling.

Flera studier har visat att motiverande samtal, jämfört med andra hälsoinformerande metoder, är den metod som mest sannolikt leder patienten till att vidta positiva åtgärder mot beteendeförändring. Tandvårdens kunskap i form av motiverande samtal kan utgöra ett viktigt bidrag till en positiv utveckling av barns möjlighet att påverka sin framtida orala hälsa samt medverka till att utjämna hälsoskillnader inom olika områden och grupper.

Det finns stora skillnader mellan områden och grupper i samhället där en del barn är betydligt mer belastade av kariessjukdom än andra. Nyhems upptagningsområde är ett utsatt område där endast 40% av 6-åringar är kariesfria. Projektet kommer därför att erbjudas barn i Nyhems upptagningsområde.

Barn i åldersspannet 1–5 år som kommer på undersökning inom tandvården som bedöms ha kariesrisk eller aktivitet erbjuds komma på utredning i grupp. De som erbjuds utredning och motiverande samtal i grupp kommer att erbjudas minst tre besök á 60 min under två år.

Antalet som kan erbjudas motiverande samtal ökar då det genomförs i grupp. 1760 barn (3 besök per barn), beräknas kunna erbjudas samtal inom projektet.

Projektet planeras att starta i januari 2024 och avslutas december 2026 och har ansökt hälso- och sjukvårdens utvecklingsmedel med 1 584 000 kronor.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Projekt mot kariesförekomst i åldrarna 6-12 år med fokus på samverkan med skolan har ansökt hälso- och sjukvårdens utvecklingsmedel med 804 000 kronor.

Projekt mot kariesförekomst i åldrar 1-5 år, med fokus på motiverande gruppsamtal ansökt hälso- och sjukvårdens utvecklingsmedel med 1 584 000 kronor.

Närsjukvården Halland

Emma Pihl
Förvaltningschef

Styrelsens/nämndens beslut delges

-